

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประมาณราคาก่อสร้างมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง นับตั้งแต่เจ้าของงาน วิศวกร สถาปนิก ผู้รับเหมาก่อสร้างและผู้สนับสนุนทางการเงิน ได้แก่ ธนาคารหรือสถาบันทางการเงิน เป็นต้น ราคาที่ได้จากการประมาณราคาอย่างละเอียดของส่วนราชการ เพื่อใช้ในการประมุลงานก่อสร้างของส่วนราชการ เรียกว่า ราคาากลาง

ในการคำนวณราคาากลางงานก่อสร้างของส่วนราชการ มีองค์ประกอบของราคา ดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายทางตรง (Direct Cost) ประกอบด้วย ค่าวัสดุรวมค่าขนส่ง (Material Cost) ค่าแรงงาน (Labor Cost) และค่าเครื่องจักรรวมค่าดำเนินการ (Equipment Cost)
2. ค่าใช้จ่ายส่วนอำนวยการ ซึ่งรวมอยู่ในรูปของ Factor F ประกอบด้วย ค่าอำนวยการ (Overhead) ค่าความผันผวน (Contingency) ค่าดอกเบี้ย (Interest) กำไร (Profit) และภาษี (Tax)

ส่วนประกอบของค่าใช้จ่ายส่วนอำนวยการที่เรียกว่า ค่าอำนวยการ (Overhead) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทางอ้อม (Indirect Cost) ซึ่งเป็นของฝ่ายอำนวยการด้านบริหารและจัดการ เพื่อใช้จ่ายในการจัดหางานและเพื่อให้งานก่อสร้างสามารถดำเนินการต่อไปได้จนงานแล้วเสร็จแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ค่าใช้จ่ายขั้นตอนการทำสัญญา ค่าอำนวยการสนาม และค่าอำนวยการสำนักงานใหญ่

ในการคิดค่าอำนวยการของราชการจะคิดจากรายละเอียดค่าใช้จ่ายในขั้นตอนการทำสัญญาซึ่งจะขึ้นกับค่างานของโครงการและระยะเวลาก่อสร้าง ค่าอำนวยการสนามจะขึ้นกับระยะเวลาก่อสร้าง ส่วนค่าอำนวยการสำนักงานใหญ่จะขึ้นกับรายรับต่อปี ดังนั้นถ้าระยะเวลาก่อสร้างเปลี่ยนแปลงจะทำให้ค่าอำนวยการเปลี่ยนแปลงด้วย

เมื่อพิจารณา Factor F ในส่วนของค่าอำนวยการ มีหลายประเด็นที่ควรมีการศึกษาและวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1. การคิดค่าอำนวยการสำนักงานใหญ่ ใน Factor F ที่ปรับปรุงใหม่ (พ.ศ. 2544) คิดเป็นอัตราค่าเงินเดือนที่ใช้จ่ายในแต่ละเดือน ซึ่งค่าอำนวยการสำนักงานใหญ่ควรคิดเป็นร้อยละเทียบค่าใช้จ่ายของสำนักงานใหญ่กับรายรับต่อปี น่าจะมีการทบทวนเพื่อให้การคิดค่าอำนวยการมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับจ้างจัดหาตามเงื่อนไขของสัญญา ในงานก่อสร้างทางได้มีการกำหนด ค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขของสัญญาแต่ไม่ได้รวมอยู่ใน Factor F คือผู้รับจ้างจะต้องก่อสร้างหรือเช่า สำนักงานให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงาน ซึ่งต้องไปตรวจงาน ในพื้นที่ก่อสร้างตลอดระยะเวลาก่อสร้าง ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่ถูกระบุอยู่ในสัญญาแต่ไม่ได้มีการกำหนด ค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ให้ชัดเจนว่าค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขของสัญญาได้เพื่อให้ผู้รับจ้างหรือไม่ ตัวอย่าง ค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขของสัญญาเช่น “ ผู้รับจ้างมีหน้าที่จัดหารถยนต์ปิคอัพ ขนาดเครื่องยนต์เบนซิน ไม่น้อยกว่า 1400 ซี.ซี. หรือเครื่องยนต์ดีเซลขนาดไม่น้อยกว่า 1900 ซี.ซี. ที่มีสภาพใช้งานได้อย่างน้อย 1 คัน ไว้ที่สำนักงานสำหรับเจ้าหน้าที่ของกรมฯใช้ในกิจการควบคุมงานก่อสร้าง ... ”

ซึ่งบางหน่วยงานได้มีการคิดค่าใช้จ่ายตามเงื่อนไขของสัญญารวมไว้ในราคากลาง แต่บาง หน่วยงานไม่ได้มีการคิดค่าใช้จ่ายส่วนนี้แต่มีระบุไว้ในสัญญา จึงควรมีการพิจารณาความเหมาะสมของ ค่าใช้จ่ายส่วนนี้ว่าควรคิดรวมอยู่ในราคากลางหรือไม่ เพื่อให้การคิดคำนวณราคากลางมีหลักการคิด ที่เป็นแนวทางเดียวกัน และมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

3. ค่าซื้อแบบและค่าธรรมเนียมค่าประกันการยื่นซอง มีการนำมาคิดใน Factor F เก่า (พ.ศ. 2537) แต่ไม่มีการนำมาคิดใน Factor F ใหม่ (พ.ศ. 2544) สาเหตุที่ต้องคิดเพราะเป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น สำหรับโครงการที่ชนะการประกวดราคา ซึ่งจะคิดไว้เป็นค่าอำนวยความสะดวกการจัดหางาน แต่ถ้าไม่ชนะ การประกวดราคา ค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะเป็นค่าอำนวยความสะดวกสำนักงานใหญ่

4. รายละเอียดขององค์ประกอบค่าอำนวยความสะดวกที่ใช้อยู่ทั้งใน Factor F เก่า (พ.ศ. 2537) และ Factor F ใหม่ (พ.ศ. 2544) ยังไม่ครอบคลุมค่าอำนวยความสะดวกที่จะเกิดขึ้น น่าจะมีการกำหนดองค์ประกอบ เพิ่มขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมรายการที่อาจจะเกิดเป็นค่าอำนวยความสะดวก เช่น ค่าช่างสำรวจ ค่าเครื่องปรับอากาศ ค่าเครื่องคอมพิวเตอร์ ค่าป้ายแสดงผลงาน เป็นต้น

จากปัญหาต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าน่าจะมีการศึกษาและวิจัยหลักการคิดค่าอำนวยความสะดวก เช่น การคิดค่าใช้จ่ายบุคลากรของสำนักงานใหญ่ไม่ควรคิดต่อระยะเวลาก่อสร้าง แต่ควรคิดเป็นค่า ใช้จ่ายต่อปีแล้วกระจายลงแต่ละโครงการโดยเทียบมูลค่าโครงการกับรายรับต่อปี นอกจากนี้ยังมี รายละเอียดขององค์ประกอบอีกหลายรายการเช่นค่าซื้อแบบ ค่าใช้จ่ายที่ผู้รับจ้างจัดหาตามเงื่อนไขของ สัญญาและอื่นๆที่ไม่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าอำนวยความสะดวก แต่ยังไม่ได้นำมาพิจารณาในการคิดเป็น ค่าอำนวยความสะดวก เป็นต้น ดังนั้นควรทำการศึกษาและวิจัยเพื่อให้สามารถหาค่าอำนวยความสะดวกเพื่อเป็นทางเลือก ในการนำไปใช้ประมาณราคากลางให้สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายของค่าอำนวยความสะดวก เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อทั้งภาครัฐ(หน่วยงานเจ้าของโครงการ) และภาคเอกชน (ผู้รับเหมา) ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ค่าอำนาจการของงานก่อสร้าง โดยมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. กำหนดองค์ประกอบของค่าอำนาจการ
2. วิเคราะห์องค์ประกอบของค่าอำนาจการ
3. เสนอวิธีการคิดค่าอำนาจการ เพื่อเป็นทางเลือกในการนำไปใช้ประมาณราคาเบื้องต้น จากข้อมูลการสำรวจจากแบบสอบถาม

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการทำวิจัย จะศึกษารายละเอียดของการกำหนดค่าอำนาจการของงานที่มีการก่อสร้างในปี พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2543 โดยศึกษาค่าอำนาจการงานทาง ของงานที่มีค่างานต้นทุนตั้งแต่ 5.0 ล้านบาทถึง 40.0 ล้านบาท โดยใช้ข้อมูลการสำรวจจากแบบสอบถาม เพื่อหาค่าอำนาจการที่เกิดขึ้นในงานก่อสร้างทาง

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย จะดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาบทความทางวิชาการ งานวิจัยและสอบถามผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับค่าอำนาจการงานก่อสร้าง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดองค์ประกอบของค่าอำนาจการ
2. ศึกษาแนวคิดในการกำหนดค่าอำนาจการของงานก่อสร้าง ตามหลักเกณฑ์การคำนวณค่าอำนาจการงานก่อสร้างของราชการ
3. ส่งแบบสอบถามให้ผู้รับเหมางานก่อสร้างและสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่าอำนาจการของโครงการก่อสร้างเพื่อได้ข้อมูลที่ไม่มีในแบบสอบถาม เช่น ค่าเช่าสำนักงาน ค่าเช่าที่พักและค่าเช่ารถยนต์ เป็นต้น
4. รวบรวมข้อมูลค่างานต้นทุนจากราคากลางของงานก่อสร้างจากส่วนราชการและข้อมูลรายรับต่อปีของผู้รับเหมาจากงบดุลประจำปี
5. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าอำนาจการของงานก่อสร้างที่เกิดขึ้น
6. วิเคราะห์หาสัดส่วนขององค์ประกอบของค่าอำนาจการ ในแต่ละหมวด
7. วิเคราะห์หาสมการถดถอยที่เหมาะสม ของค่าอำนาจการของข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย

8. เปรียบเทียบค่าอำนาจการที่ได้จากการวิจัย กับ ค่าอำนาจการของ Factor F (พ.ศ.2537) และ Factor F (พ.ศ.2544)
9. เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้ค่าอำนาจการ
10. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย มีดังนี้

1. สามารถทราบองค์ประกอบของค่าอำนาจการ
2. สามารถทราบมูลค่าของค่าอำนาจการที่เกิดขึ้นในงานก่อสร้าง
3. ทราบวิธีการคิดค่าอำนาจการ เพื่อเป็นทางเลือกในการนำไปใช้ประมาณราคาเบื้องต้น โดยใช้ข้อมูลการสำรวจจากแบบสอบถาม
4. สามารถนำวิธีการคิดค่าอำนาจการไปใช้ในการคิดค่าอำนาจการของผู้รับเหมาแต่ละราย